

A Fővárosi Ítéletábra a Dr. ... Ügyvédi Iroda által képviselt felperes neve felperesnek a ... Ügyvédi Iroda által képviselt ... alperes ellen kártérítés iránt indított perében, mely perbe a dr. képviselő által képviselt ... a felperes pernyertessége érdekében beavatkozott, a Fővárosi Törvényszék 2014. június 19-én kelt 19.G.41.538/2009/192. számú ítélete ellen a felperes részéről 193, 195, 198. és 200. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja;

kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 5.000.000 (Ötmillió) forint + áfa másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A fellebbezés elbírálása körében irányadó tényállás szerint a cégjegyzékbe ...országban bejegyzett felperesi részvénytársaságot a fizetéseképtelenségi eljárás megindítása iránti kérelem vagyoni fedezet hiánya miatti jogerős elutasítását követően 2000. november 28-án vagyontalanság miatt törölték a cégjegyzékből.

A felperesi társaság felügyelő bizottságának korábbi elnöke jogi képviselőjeként eljárva ... 2001. február 19-én a felperes törlésének a cégjegyzékből való törlése iránti kérelmet terjesztett elő az illetékes német cégbíróságnál arra hivatkozással, hogy a társaság ténylegesen nem vagyontalan, a társaságot megillető vagyoni értékekhez tartozik az alperesi jogelőd (... Rt.) elleni kb. 10.000.000 DM összegű kártérítési követelés, amelynek jogalapját a kérelemhez mellékelte, ...országon tett büntetőfeljelentés írja le részletesen. A cégbíróság 2001. március 19-én arról tájékoztatta a kérelmezőt, hogy az általa bemutatott iratok alapján nem tartja indokoltnak a felperesi társaság cégjegyzékből történt törlésének törlését.

Ezt követően 2001. április 9-én meghozott határozatával a cégbíróság ... ügyvédet a felperesi társaság utófelszámolójává kirendelte a budapesti székhelyű ... Rt.-vel szembeni igények érvényesítésére vonatkozó hatáskörrel. Az utófelszámolót képviselőként nem jegyezték be a cégjegyzékbe.

Dr. ... ügyvéd 2002. szeptember 20-án kelt, 2002. szeptember 24-én kézbesített levelében a felperesi követelés érvényesítésére megbízotttől kapott megbízásra hivatkozással 15 napos határidővel felszólította alperest a ... Rt. szálloda ingatlanának, továbbá az Rt. alaptőkéjét megtestesítő 2.000.000.000 forint össznévértékű részvéncsomagnak a kiadására, illetve kártérítés címén 10.487.406.000 forint és 1998. november 4-től járó kamata megfizetésére.

Miután az alperes az ügyvéd eljárási jogosultsága szabályszerű meghatalmazással történő igazolását kérte, dr. ... ügyvéd 2002. október 9-én kelt válaszlevele mellékleteként megküldte alperesnek ... 2002. szeptember 23-án kelt német nyelvű levelét és annak hiteles magyar nyelvű fordítását, amelyben a felperes ... Rt. elleni igények érvényesítésére az illetékes bíróság határozata alapján hatáskörrel rendelkező utófelszámolójaként engedélyezte részére a ... Rt. és az alperes elleni fellépését, és feljogosította valamennyi szükséges lépés megtételére a ... Rt. vagyoni értékeinek „a felperes hátrányára irányuló elvonása és átmentése ellen”. Alperes nyilatkozatot sem a levélre, sem e fizetési felszólításra nem tett.

A cégbíróság 2003. július 21-én kelt végzésével akként módosította a felperesi társaság utófelszámolójának kirendeléséről 2001. április 9-én meghozott végzését, hogy megszüntette a hatáskörnek „a budapesti székhelyű ... Rt.-vel szembeni igények érvényesítésére” korlátozását, majd 2003. augusztus 4-én az utófelszámolót bejegyezte a cégjegyzékbe.

Az utófelszámoló 2007. szeptember 11-én kelt meghatalmazása alapján eljáró ... Ügyvédi Iroda 2007. szeptember 18-án kelt, az alperesnek ugyanezen a napon átadott levelében kártérítésként 10.487.406.000 forint és 1998. november 4-től járó késedelmi kamata megfizetésére szólította fel az alperest arra hivatkozással, hogy a ... Rt. alaptőkéjének 100 %-át kitevő, 2.000.000.000 forint össznévértékű részvények 1998. novemberi birtokbavételével és elidegenítésével a felperesnek ekkora kárt okozott. Az alperes 2007. szeptember 26-án kelt levelében visszautasította a fizetési felszólítást, vitatva az abban foglaltakat.

Az alperes 2007. szeptember 24-én vette át a felperes utófelszámolójának írásbeli meghatalmazása alapján eljáró ... német és dr. ... magyar ügyvéd 2007. július 31-én kelt fizetési felszólítást, amelyben dr. ... ügyvéd 2002. szeptember 20-án kelt levelére hivatkozással ismételten felszólították alperest a ... Rt. teljes alaptőkéjét megtestesítő részvéncsomag 1998. novemberi tehermentes értékeként 10.487.406.000 forint és 1998. november 4-től esedékes késedelmi kamata megfizetésére.

A felperes 2009. szeptember 15-én előterjesztett, utóbb összezszerűségében módosított keresetében alperest az 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 271. § (3) bekezdése és 339. § (1) bekezdése alapján kártérítés címén 5.000.000.000 forint és 1998. november 5-től a kifizetésig a Ptk. szerinti késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni.

Egyebek mellett előadta, a ... Részvénytársaság alaptőkéjét megtestesítő, összesen 2.000.000.000 forint névértékű részvéncsomagból a felperest 1.071.000.000 forint, a másik két alapítót együtt összesen 929.000.000 forint névértékű részvény illette meg. Utóbbi részvéncsomag a ... Rt. tulajdonába került, amely társaságot a részvényekre a felperessel kötött opciós szerződés alapján 1.200.000.000 forint vételáron eladási opciós jog illett meg. A ... Rt. 1998. augusztus 13-án élt eladási opciós jogával, a vételárat felperes 1998. november 4. napjáig tartozott megfizetni. Az alperes anélkül, hogy közte és a felperes között erre nézve megbízási szerződés jött volna létre, 1998. november 3-án bankgaranciát adott ki a ... Rt. részére a felperes vételár fizetési kötelezettsége biztosítására, egyidejűleg a ... Rt. teljes részvéncsomagját óvadékként jogosulatlanul birtokba vette, majd a bankgarancia jogosulatlan lehívását követően megtérítési igényét jogosulatlanul oly módon elégitette ki, hogy a teljes részvéncsomagot áron alul, 1.200.000.000 forint vételárért eladta a ... Rt.-nek. Alperes a jogellenes magatartásával felperesnek okozott kárt köteles megtéríteni.

Alperes a kereset elutasítását kérte, annak jogalapját és összezszerűségét, a felperes keresetösszege jogát is vitatta, továbbá elévülési kifogást is előterjesztett.

Elévülési kifogása körében egyebek mellett előadta, az utófelszámolásra, az utófelszámoló jogállására irányadó a német jog rendelkezései szerint az utófelszámolás egy különleges, kivételes kisegítő eljárás, amelyre akkor kerülhet sor, ha a cégjegyzékből már törölt társaságról utóbb kiderül, hogy rendelkezik olyan vagyonelemmel, amely a hitelezők között még felosztható.

Az utófelszámolót a bíróság általános hatáskörrel, vagy egy meghatározott feladat ellátására szóló korlátozott hatáskörrel rendelheti ki. Az utófelszámoló korlátozott hatáskörrel történő kirendelésekor az általa képviselt társaság jogalanyiséga ehhez igazodóan korlátozott mértékben éled fel, egyéb kérdések, vagyonelemek vonatkozásában jogképességgel nem rendelkezik. Az utófelszámoló pedig kizárólag a bíróság által meghatározott hatásköre keretei között járhat el, azt nem lépheti túl, a hatáskör túllépése esetén álképviselőnek minősül, eljárása, nyilatkozatai ezért érvénytelenek, illetve hatálytalanok.

Szervezeti képviselőként az utófelszámoló képviselői minőségének, hatáskörének forrása a bíróság határozata. A német jog arra nézve nem tartalmaz rendelkezést, hogy a bíróság által meghatározott korlátozott hatáskörének túllépése esetén korlátozás feloldását követően az utófelszámoló jóváhagyhatja-e a hatásköre túllépésének minősülő eljárását, nyilatkozatait anélkül, hogy erről a bíróságot tájékoztatná, vagy döntését kérné. Ugyanakkor az utófelszámolásra vonatkozó speciális szabályokból az következik, az utófelszámoló hatásköre csak a bíróság újabb döntésével bővíthető, az utófelszámoló saját döntésével nem érheti el a bíróság által meghatározott korlátozott hatáskörének kiterjesztését. Fogalmilag kizárt ezért, hogy a korlátozott hatáskörét túllépő, e körben álképviselőnek minősülő utófelszámoló képviselői joga korlátozásának a bíróság általi feloldását követően jóváhagyhassa a korlátozás időtartama alatt hatásköre túllépésével tett intézkedéseit, nyilatkozatait. Ily módon az utófelszámoló álképviselőként tett eljárása, cselekményei abszolút hatálytalanságban szenvednek, ami a korlátozás feloldását követő utólagos jóváhagyással nem orvosolható. Ezt a jogértelmezést támasztja alá a német jogról a Igazságügyi Minisztérium által a bíróság megkeresésére adott tájékoztatóhoz mellékelte 1998. július 7-i számú eseti döntés is. A perbeli esetben a felperesi társaság 2000 novemberében vagyontalanság miatt hivatalból került törülésre a cégjegyzékből, megszűnt. Az illetékes cégbíróság 2001. április 9-én a cégjegyzékbe történő bejegyzés nélkül korlátozott hatáskörrel a ... Rt.-vel szembeni igények érvényesítésére rendelte ki a felperesi társaság utófelszámolóját, akinek képviselői joga egyéb jogcselekmények foganatosítására, így az alperessel szembeni perbeli kártérítési igény érvényesítésére, az ezzel összefüggő eljárásra, nyilatkozattételre sem terjedt ki.

A felperes utófelszámolója 2002 szeptemberében anélkül adott meghatalmazást dr. ... ügyvédnek a perbeli kártérítési igény alperessel szembeni érvényesítésére, hogy arra hatásköre, képviselői jogköre kiterjedt volna, ezért a jogi képviselő meghatalmazása és az által küldött 2002. szeptember 20-i fizetési felszólítás is hatálytalan, mégpedig a kifejtettek szerint abszolút jelleggel, orvosolhatatlanul.

Dr. ... ügyvéd 2002. szeptemberi fizetési felszólítása ezért nem volt alkalmas az elévülés megszakítására. A perbeli kártérítési igény 1998. november 4-i esedékessé válását követő 5 éves elévülési időn belül felperes részéről az elévülés megszakítását eredményező fizetési felszólításra, igény érvényesítésre nem került sor. Követelése ezért elévült.

Alperes véleménye szerint a felperesi követelés elévülése akkor is megállapítható, ha az utófelszámoló utólagos, a képviselői jog korlátozásának feloldását követő jóváhagyásával álképviselőként tett korábbi intézkedései, nyilatkozatai hatálytalansága utólag orvosolható. Az utófelszámoló képviselői joga korlátozásának 2007. július 21-i feloldásáig nem volt abban a helyzetben, hogy a perbeli kártérítési igényt érvényesítse az alperessel szemben, így a Ptk. irányadó szabályai szerint eddig az időpontig az elévülés nyugodott. A korlátozás megszűnését követően az utófelszámolónak egy év állt rendelkezésére követelése alperessel szembeni érvényesítésére, illetve az álképviselő eljárásának jóváhagyására, ezt azonban elmulasztotta, az elévülés így 2004. augusztus 4-én bekövetkezett.

Nem nyert bizonyítást a perben, hogy az utófelszámoló az álképviselőként tett eljárását, nyilatkozatait a német jog erre irányadó szabályai szerint az elévülési időn belül jóváhagyta volna.

Az utófelszámolótól kapott meghatalmazás alapján ugyancsak álképviselőként eljáró dr. ... ügyvéd 2002. szeptemberi eljárásának a képviselt általi jóváhagyására irányadó Ptk.

rendelkezésekből az következik, hogy miután csak az írásbeli fizetési felszólítás eredményezi az elévülés megszakadását, a BH2004. 286 számú eseti döntésben foglaltakra is figyelemmel az álképviselőtől származó fizetési felszólítást jóváhagyó nyilatkozatot is írásban kell megtenni, mégpedig ahhoz címzetten, akihez az álképviselői nyilatkozat szólt. Az elévülés jogintézményéből, annak jogdogmatikai lényegéből következően továbbá az álképviselő nyilatkozata csak akkor eredményezi az elévülés megszakadását, ha az azt jóváhagyó írásbeli nyilatkozat az elévülési időn belül megérkezik a címzetthez. Ilyen írásbeli, címzett, jóváhagyó nyilatkozat a 2002. szeptemberi fizetési felszólítás tekintetében 2004. augusztus 4-ig nem érkezett felperestől az alpereshez, az elévülési idő lejártá után 2011. október 4-i keltezéssel tett, a perben csatolt felperesi jóváhagyó nyilatkozat pedig a már elévült követelés tekintetében joghatás kiváltására nem alkalmas.

Az alperes utalt arra is, amennyiben az álképviselő eljárásának utólagos jóváhagyására ráutaló magatartással is sor kerülhet, ennek megtörténtét önmagában nem bizonyítja az, hogy a felperes utófelszámolója a hatásköri korlátozás megszüntetését követően nem kifogásolta az általa álképviselőként meghatalmazott ügyvéd álképviselőként küldött fizetési felszólítását, eljárását, önmagában ez a magatartás nem minősül a jóváhagyásra irányuló akaratot kifejező ráutaló magatartásnak.

Az alperes hangsúlyozta azt is, az álképviselői eljárás értékelése szempontjából nincs jogi jelentősége annak, hogy 2002 szeptemberében sem az utófelszámoló hatáskörének túllépését, sem az általa meghatalmazott ügyvéd képviseleti jogosultságát nem vitatta, csakis annak van jelentősége, hogy az utófelszámoló, illetve az ügyvéd által tett nyilatkozat érvényesnek, hatályosnak minősül-e, alkalmas-e az elévülés megszakítására.

Az elévülési kifogásban előadottakkal szemben a felperes állította, az utófelszámolásra, az utófelszámoló jogállására irányadó német jog rendelkezései szerint a cégjegyzékből való törlését követően az utófelszámolás elrendelésével jogalanyisága ismét feléledt, utófelszámolás alatt álló cékként korlátozott jogképességű jogalanynak minősült. Korlátozott jogképessége azonban nem zárta ki azt, hogy vagyoni jogokat érvényesítsen, e körben szervezeti vagy ügyleti képviselő útján eljárjon. A cégbíróság által kirendelt utófelszámoló a felperes szervezeti képviselőjeként a kirendelő végzésben rögzített hatásköri korlátozástól függetlenül jogosult volt arra, hogy a felperes nevében eljárva a felperest mint jogalanyt megillető vagyoni jogokat érvényesítsen, továbbá tegye a szervezeti képviselet természetéből adódó mindazokat az intézkedéseket, amelyek a felperes igényérvényesítési lehetőségének megóvása érdekében szükségesek. Az utófelszámoló hatáskörének a kirendelő végzés szerinti korlátozottsága az alperesi előadással szemben nem értékelhető akként, hogy az utófelszámoló a bíróság által megszabott hatásköréből fakadó igényérvényesítési kötelezettség teljesítése mellett ne lett volna jogosult minden olyan intézkedés megtételére, amely az általa képviselt jogalany károsodástól megóvása érdekében szükséges. Korlátozott hatásköre ezért nem jelentette akadályát annak, hogy a perbeli kártérítési követelése elévülésének megakadályozása érdekében szükséges intézkedés megtételére 2002 szeptemberében ügyvédet hatalmazzon meg, ennek egyebekben azért sem volt akadály, mert az elévülést megszakító fizetési felszólítás nem igényérvényesítés, hanem az elévülés megszakítását, a későbbi igényérvényesítés lehetőségének biztosítását célzó intézkedés. Ezért sem az utófelszámoló, sem az általa meghatalmazott jogi képviselő 2002. szeptemberi eljárása nem minősül álképviseletnek, a 2002. szeptemberi fizetési felszólítás az elévülést megszakította.

Amennyiben mégis álképviseletnek minősülne, az álképviselő eljárásának hatálytalansága az utófelszámolóra irányadó német jog, illetve az általa meghatalmazott ügyvéd eljárására irányadó magyar Ptk. szabályai szerint egyaránt orvosolható akként, hogy az álképviselő eljárását az, akinek nevében eljár, utóbb jóváhagyja.

Az alperes által előadottakkal szemben sem a német jog, sem a Ptk. rendelkezéseiből nem vonható le olyan következtetés, hogy az álképviselő elévülés megszakítására irányuló nyilatkozata esetén az

utólagos jóváhagyásnak az elévülési időn belül kéne megtörténnie, továbbá, hogy erre kizárólag írásban kerülhetne sor.

A német cégbíróság 2003. július 21-i, a felperesi utófelszámoló hatáskörének korlátozását megszüntető végzése nyilvánvalóvá tette, hogy az utófelszámolónak nemcsak a ... Rt.-vel szembeni igényérvényesítés a feladata. E végzés ily módon az utófelszámoló addigi működésének a cégbíróság általi „de facto” jóváhagyásának is minősül.

Az pedig, hogy a hatásköri korlátozás feloldását követően az utófelszámoló nem tette vitássá dr. ... ügyvéd 2002. szeptemberi meghatalmazását, az abban foglaltakat a perben rendelkezésre álló tanúvallomásokból megállapíthatóan szóban utóbb többször megerősítette, az utófelszámoló hatáskör túllépéssel tett intézkedésének a német jog szerinti jóváhagyása mellett egyúttal az ügyvéd 2002. szeptemberi fizetési felszólítása Ptk. rendelkezésének megfelelő utólagos jóváhagyását is jelenti, különös tekintettel arra, hogy felperesnek az utófelszámolón kívül nem volt más olyan szervezeti képviselője, aki a hatásköri korlátozás megszűnését követően a jóváhagyásra jogosult lett volna, így a jóváhagyás szükségképpen csakis az utófelszámolótól származhatott. Az utófelszámoló korlátozás nélküli hatásköre pedig nyilvánvalóan már erre is kiterjedt.

Az utólagos jóváhagyásra tekintettel a 2002. szeptember 20-i fizetési felszólítás joghatályos, megszakította az elévülést.

Felperes véleménye szerint a ... Igazságügyi Minisztérium által a bíróság megkeresésére küldött tájékoztatás is az elévülési kifogás megalapozatlanságát támasztja alá. Hangsúlyozta, a német jog rendelkezéseire figyelemmel e körben jelentősége van annak is, hogy az alperes annak ellenére, hogy dr. ... ügyvéd 2002. szeptember 23-i levélből tudomást szerzett arról, hogy az ügyvéd a korlátozott hatáskörrel rendelkező utófelszámoló meghatalmazásából jár el, sem az utófelszámoló igényérvényesítési jogosultságát, sem az általa meghatalmazott ügyvéd képviseleti jogosultságát nem tette vitássá, ezen okból a fizetési felszólítást nem utasította vissza, a német jog rendelkezéseire figyelemmel ezért nem áll fenn olyan körülmény, ami az utófelszámoló elévülést megszakító nyilatkozatának hatályosságát kizárta tenné.

Az elsőfokú bíróság 2014. június 19-én meghozott 19.G.41.538/2009/192. számú ítéletével a keresetet elutasította, az alperes részére felperest 20.000.000 forint + áfa, a felperesi beavatkozót 10.000.000 forint + áfa perköltség megfizetésére kötelezte.

Az alperes elévülési kifogását vizsgálva kifejtette, a német jogról mint a felperes személyes jogáról az illetékes német hatóságtól kapott tájékoztatás alapján abban az esetben, ha egy részvénytársasággal szembeni felszámolási eljárás iránti kérelmet a cégbíróság a társaság vagyontalansága miatt elutasítja és a társaságot vagyontalansága miatt törli a cégjegyzékből, a törlés a jogi személy megszüntetését jelenti, a törölt - megszüntetett - társaság jogképessége akkor és annyiban éled fel, amennyiben a még meglévő vagyontárgy felszámolásához szükséges. A cégbíróság a felperes felszámolási eljárása iránti kérelmet vagyontalanság miatt elutasította és a felperest törölte a cégjegyzékből. A törlésre vonatkozó bejegyzés törlésére irányuló felperesi kérelem is jogerősen elutasításra került, majd 2001. április 9-én meghozott végzésével a cégbíróság korlátozott hatáskörben, kizárólag a ... Rt.-vel szembeni igények érvényesítésére nevezte ki az utófelszámolót. A felperes jogképessége, jogalanyiséga tehát nem teljes egészében éledt fel, csak korlátozottan, a ... Rt.-vel szembeni igény érvényesítése körében.

Tekintettel arra, hogy az alperessel szembeni perbeli kártérítési igény vonatkozásában nem éledt fel a felperes jogalanyiséga, az e körben jogalanyiséggal nem rendelkező felperes helyett és nevében történő eljárásra, nyilatkozattételre sem képviselőként, sem álképviselőként nem volt lehetőség. A korlátozott hatáskörrel kinevezett utófelszámoló tehát hatásköre 2003. július 21-i kibővítésének időpontjáig kizárólag a ... Rt.-vel szembeni igények érvényesítése körében tehetett a felperes törvényes képviseletében eljárva érvényes jognyilatkozatot, más jogcselekmények megtételére a

felperes által előadottakkal szemben nem volt hatásköre, így arra sem, hogy a perbeli kártérítési követelés vonatkozásában jogcselekményt tegyen, e követelést érvényesítse.

A német jogról kapott tájékoztatás értelmezésével az elsőfokú bíróság elsődlegesen azt a következtetést találta levonhatónak, hogy az utófelszámoló által képviseleti hatalmát meghaladóan, képviseleti jogosultság nélkül tett jogcselekményei utólagosan jóváhagyható álképviselői jogcselekménynek minősülnek, ez azonban csak abban a körben releváns, amilyen körben az utófelszámoló korábbi eljárása időpontjában a képviselt személy létezett, jogalanyiséggel, jogképességgel rendelkezett. Tekintettel arra, hogy a felperes jogalanyisége az utófelszámoló 2001. április 9-i kinevezésével csak részben, a cégbíróság által meghatározott körben éledt fel, az a perbeli igényre nem terjedt ki, az álképviselő e követeléssel kapcsolatos cselekménye, fizetési felszólítása hatálytalan volt, az elévülés megszakítására nem volt alkalmas és utólagos jóváhagyására sincs lehetőség.

A továbbiakban az indokolás rögzíti, ha a német jogról kapott tájékoztatást akként kell értelmezni, hogy amennyiben a részvénytársaság vagyontalanság miatti törlését követően megállapítható, hogy létezik vagyon, és a törlés ellenére a részvénytársaság jogi személyiségként történő fennmaradásából kell kiindulni, úgy a korlátozott hatáskörrel kinevezett utófelszámoló hatáskörét meghaladóan tett jognyilatkozata, eljárása az álképviselő körébe tartozónak minősül, és csak függő módon hatálytalan, mert azt az utóbb képviseleti jogosultságot szerző utófelszámoló jóváhagyhatja. Ezen jogértelmezés mellett nincs akadálya annak, hogy a korlátlan képviseleti jogosultság megszerzését követően a felperes utófelszámolója mind a saját, mind az általa meghatalmazott ügyvéd korábbi álképviselőként tett eljárását jóváhagyja, és ily módon visszamenőleges hatállyal hatályossá tegye.

Ugyanakkor a 2002. szeptember 20-i keltezéssel az álképviselőként eljáró ügyvéd útján tett fizetési felszólítás vonatkozásában a 2002. szeptember 23-i, a korlátozott hatáskörrel rendelkező utófelszámoló által adott írásbeli meghatalmazás nem tekinthető az álképviselő eljárása kifejtettek szerinti, arra jogosulttól származó utólagos jóváhagyásának, ezért a fizetési felszólítást nem teszi visszamenőlegesen hatályossá, az elévülés megszakítására a perbeli követelés tekintetében nem alkalmas.

Abból következően továbbá, hogy a Ptk. 327. § (1) bekezdése értelmében az elévülést a követelés teljesítésére irányuló írásbeli felszólítás szakítja meg, az álképviselő által tett felszólító nyilatkozat utólagos jóváhagyásának is ugyanilyen alakban, írásban kell megtörténnie, arra hatályosan sem szóban, sem ráutaló magatartással nem kerülhet sor, erre tekintettel az elévülés vizsgálata körében nem volt figyelembe vehető a felperes azon hivatkozása, hogy a 2002. szeptemberi fizetési felszólítást az utófelszámoló a hatásköri korlátozás feloldását követően többször is szóban jóváhagyta.

Mindezek mellett az elévülés jogintézményének jogpolitikai céljából, rendeltetéséből az a következtetés vonható le, hogy az álképviselő által tett fizetési felszólítás utólagos, annak megtétele időpontjára visszaható hatályú jóváhagyása csak akkor eredményezi az elévülés megszakítását, ha arra a követelésre irányadó elévülési időn belül kerül sor.

A felperes perbeli kártérítési követelése 1998. november 4-én vált esedékessé, a Ptk. 325. § (1) bekezdése szerinti öt éves elévülési idő a Ptk. 326. § (1) bekezdésére figyelemmel ekkor kezdődött és 2003. november 5-én járt le.

Az álképviselőként eljáró ügyvéd 2002. szeptember 20-i keltű fizetési felszólítása tekintetében az utófelszámoló hatásköre korlátozásának 2003. július 21-i megszűnésével, illetve legkésőbb a korlátozásmentes képviseleti jog 2003. augusztus 4-i cégjegyzékbe történt bejegyzésével nyílt meg felperesnek az a joga, hogy az álképviselő eljárását jóváhagyja. Eddig az időpontig tehát az elévülés nyugodott, a Ptk. 326. § (2) bekezdése szerint felperes legkésőbb 2004. augusztus 4-ig élhetett volna jóváhagyási jogával, amit elmulasztott. Az álképviselő eljárását felperes legkorábban 2007. július 31-i felszólító levelével hagyta jóvá. Mindezekre tekintettel a felperesi kárigény elévült, a Ptk. 325.

§ (1) bekezdése értelmében bírósági úton nem érvényesíthető, ezért a kereset elutasításának volt helye.

Az ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, elsődlegesen megváltoztatását, a keresete szerinti ítélet meghozatalát, másodlagosan hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítását kérte.

Felperes szerint a német jogról kapott tájékoztatás téves értelmezésével helyezkedett arra a jogi álláspontra az elsőfokú bíróság, hogy a felperesi társaság jogképessége az utófelszámoló 2001. április 9-i kinevezésével csak részben, a kirendelő végzésében meghatározott körben éledt fel, a perbeli követelés tekintetében felperes nem rendelkezett jogalanyiséggel, ezért az azzal kapcsolatos jogcselekmények sem a felperes képviselőjeként, sem álképviselőjeként tett jogcselekménynek nem tekinthetők, aminek következtében mind az alperesnek 2002 szeptemberében küldött ügyvédi fizetési felszólítás, mind az ügyvédnek adott 2002. szeptemberi utófelszámolói meghatalmazás hatálytalan.

Az illetékes német hatóság által adott tájékoztatásban foglaltakra hivatkozással felperes állította, a német jog szerint az olyan részvénytársaság jogalanyisége, amelyet vagyontalanság miatt töröltek a cégjegyzékből akkor éled fel, ha utóbb kiderül, hogy van fellelhető vagyona. A jogalanyiség feléledését tehát nem a cégbíróság utófelszámolót kirendelő határozata, hanem a vagyontalanság megszűnése okozza. A vagyontalanság megszűnésével az eredeti jogalany, maga a törlés előtti társaság éled fel, jogalanyisége nem, csak jogképessége korlátozott annyiban, hogy jogai és kötelezettségei az utófelszámolás céljához, a jogképességet felélesztő vagyontárgy felszámolásához igazodnak.

Az utófelszámoló szervezeti képviselőként a feléledt jogalanyiságú társaság vagyoni igényei érvényesítése, az ehhez szükséges cselekvőképességének biztosítása érdekében kerül kinevezésre, ebből következően az utófelszámolónak a cégbíróság kirendelő végzésében meghatározott hatásköre, annak korlátozottsága esetén sem jelenti a társaság feléledt jogalanyiségének korlátozását. Ezt a jogértelmezést támasztja alá a német jogtudományban uralkodó úgynevezett kettős tényállás tana is, amely szerint a vagyontalanság miatti törlés a jogképesség feltételes megszűnését okozza, a jogképesség hiánya a vagyontalanság megszűnéséig tart.

A feléledt jogalanyiságú társaságot az utófelszámolás céljához igazodó jogképesség a vagyontalanság megszüntetését célzó körben nyilvánvalóan megilleti. E körben tehát a szervezeti képviselőként eljáró utófelszámoló minden korlátozás nélkül fizetésre felszólító nyilatkozatot is tehet, illetve ilyen nyilatkozat megtétele szervezeti képviselői minőségéből adódóan tőle elvárható. Erre tekintettel pedig a felperesi társaság utófelszámolója 2003. július 21-e előtt is jogosult volt arra, hogy az alperesnek hatályos fizetési felszólítást küldjön, illetve, hogy annak megtételére ügyvédet hatalmazzon meg, különös tekintettel arra, hogy a fizetési felszólítás a Ptk. 325. § (1) bekezdésében foglaltakra tekintettel nem igényérvényesítésnek, hanem az alperessel szembeni igényérvényesítést esetlegesen akadályozó elévülés elhárítását célzó jogcselekménynek minősül.

Mindezekből következően az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában kifejtett álláspontjával szemben az utófelszámoló által 2002 szeptemberében adott ügyvédi meghatalmazás és az alperesnek küldött ügyvédi fizetési felszólítás a felperes képviselőtében tett hatályos jogcselekménynek minősül, a fizetési felszólítással az elévülés félbeszakadt.

Abban az esetben, ha az lenne megállapítható, hogy 2002 szeptemberében mind az utófelszámoló, mind az általa meghatalmazott ügyvéd álképviselőként járt el, annak következtében, hogy hatásköre korlátozottságának megszűnését követően az utófelszámoló a fizetési felszólítást bizonyítottan többször is jóváhagyta, a fizetési felszólítás megtétele időpontjára visszamenőlegesen hatályossá vált. Ezzel összefüggésben felperes hangsúlyozta azt is, hogy a fizetési felszólítás és az ügyvédi meghatalmazás kézhezvételét követően alperes nem kifogásolta azt, hogy a fizetési felszólítást küldő ügyvéd az akkor még korlátozott hatáskörrel rendelkező utófelszámoló megbízása

és meghatalmazása alapján járt el, így a német jog rendelkezéseire tekintettel nem volt akadálya annak, hogy a hatásköri korlátozás megszűnése után az utófelszámoló az álképviselő eljárását jóváhagyja.

A felperes továbbá állította, nyilvánvalóan téves, megalapozatlan és ellentétes a jogszabályi rendelkezésekkel az elsőfokú bíróság azon jogi álláspontja, hogy az álképviselő által írásban közölt fizetési felszólítás jóváhagyása is csak írásban történhet, és arra joghatályosan csakis az elévülési időn belül kerülhet sor.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az ítélet helybenhagyását kérte.

A fellebbezésben előadottakkal szemben állította, a részvénytársaság vagyontalanság miatti törlését követően egy vagyonelem felmerülése önmagában nem éleszti fel a törölt társaság teljes körű jogalanyiságát, jogképességét, mint ahogy a társaság megszűnését sem önmagában a vagyontalanság vonja maga után. Mind a megszűnéshez, mind a jogalanyiség feléledéséhez a cégbíróság határozata szükséges, amelynek az úgynevezett kettős tényállás tana konstitutív hatályt tulajdonít. A cégbírósági határozat konstitutív hatályából következően a törölt társaság jogalanyiséga, jogképessége az utófelszámolás elrendelésével, az utófelszámoló kijelölésével éled fel.

Abból következően pedig, hogy az utófelszámolás célját és lényegét tekintve nem általános vagyონrendezés, hanem egy olyan kiegészítő eljárás, amely a társaság törlését eredményező fizetéseképtelenségi eljárás tényleges lezárását célozza egy esetlegesen utólag fellelt vagyontárgy felosztása révén, az utófelszámoló csakis a bírósági döntés keretein belül rendelkezik hatáskörrel, azon túlmenő hatáskört önmagának nem teremthet, és saját döntésével nem terjesztheti ki hatáskörét egyéb „visszaszerezhető” vagyontárgyakra. Az alperes véleménye szerint a német jogról adott tájékoztatás mellékletét képező eseti döntések is ezt az álláspontot, jogértelmezést támasztják alá, szemben a felperesi fellebbezésben foglaltakkal. A csatolt határozatok alapján az sem lehet kétséges, hogy az utófelszámoló korlátozott hatáskörrel történő kirendelése esetén a társaság jogképessége is az utófelszámoló cégbíróság által megállapított hatásköréhez igazodóan korlátozott. Ezt igazolja a német jogról adott tájékoztatóban az elsőfokú bíróság I.5. kérdésére adott válasz is, amely szerint az a társaság, amely még rendelkezik vagyonnal, legalábbis annyiban megtartja jogképességét, amilyen mértékben ez a még meglévő vagyontárgyak „lebonyolításához” szükséges. Az elsőfokú bíróság ezért helytállóan állapította meg a 2001. április 9. és 2003. július 21-i időszakra nézve a felperesi társaság korlátozott jogalanyiságát, és abból helytálló következtetést levonva tett megállapításokat ezen időszak vonatkozásában a társaság képviselőire, illetve álképviselőire nézve.

Nem tévedett akkor sem, amikor a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján azt állapította meg, amennyiben az utófelszámoló, illetve az általa meghatalmazott ügyvéd 2001. szeptemberi jogcselekményei álképviselőnek minősülnek, úgy az álképviselő eljárásának utólagos jóváhagyása elkésett, mert arra az elévülési időn belül, az alpereshez címzett, írásbeli jognyilatkozattal nem került sor.

A fellebbezési ellenkérelemre előterjesztett észrevételében felperes jogi álláspontja kiegészítéseként hangsúlyozta, a jogi személy jogalanyiséga az alapítással és ennek bejegyzésével keletkezik, ezen a törlés sem változtat. Véleménye szerint a tájékoztatóból és az alperesi nyilatkozatokból is az állapítható meg, hogy a részvénytársaság vagyontalanság miatti törlése nem jelenti a jogalanyiség megszűnését, a társaság továbbra is fennmarad, csak cselekvőképességét veszíti el annak következtében, hogy szervezeti képviselői joga megszűnik. Amennyiben a társaságot vagyontalanság miatt felszámolási eljárás lefolytatása nélkül törölték, majd utóbb kiderül, hogy van felosztható vagyona, úgy kell eljárni, mintha a vagyontalanság miatti törlésre nem került volna sor. A vagyontalanság miatt törölt társaság jogképességének feléledése amiatt lehetséges, mert

jogalanyisága nem szűnt meg, téves ezért az az alperesi álláspont, hogy a társaság jogképességét a bíróság végzése éleszti fel. A jogalanyiség feléledésének oka ugyanis az, hogy vagyon került elő, nem pedig az utófelszámolót kirendelő végzés. Az utófelszámoló kirendelésére nem a jogalanyiség feléledése, hanem a feléledt jogalanyiságú társaság cselekvőképességének biztosítása érdekében van szükség.

A felperesi fellebbezés kiegészítésben foglaltakra az alperes hangsúlyozta, miután az utófelszámolás nem globális vagyonrendezés, ezért nem szükséges, hogy a társaság a még meglévő vagyoni ügyeinek rendezéséhez mindenre kiterjedő jogképességgel rendelkezzen, erre csak annyiban van szüksége, hogy ezáltal az utólagos vagyonrendezés céljait el lehessen érni, azaz a társaság megszűnése után előkerült vagyont meg lehessen szerezni, fel lehessen osztani, a hitelezőket ki lehessen elégíteni, ami a német jog erre vonatkozó rendelkezései alapján egyértelműen megállapítható. Maga a német jogról adott tájékoztató is egyértelműen rögzíti a jogképesség korlátozását, korlátozottságát. Mindezekre tekintettel nyilvánvaló, hogy a felperesi állítással szemben az utófelszámolás elrendelése nem jelenti a társaság teljes körű jogképessé válását, különösképpen olyan esetben, ha az utófelszámoló korlátozott hatáskörrel kerül kirendelésre.

Ezért dr. ... ügyvéd fizetési felszólítása, eljárása álképviseletnek minősül, a fizetési felszólítás az elévülést nem szakította meg és a perben nem áll rendelkezésre bizonyíték, hogy a 2011. évi nyilatkozatot megelőzően az álképviselő eljárását a felperes írásban jóváhagyta volna.

Alperes hangsúlyozta azt is, az, hogy a felperesi társaság jogképessége, illetve az utófelszámoló hatásköre a perbeli kártérítési igény érvényesítésére, az azzal kapcsolatos jogcselekményekre nem terjedt ki, abból is megállapítható, hogy a felperes utófelszámolója a 2003. február 10-én kelt, a felperes cégjegyzékbe történő ismételt bejegyzésére irányuló kérelmében sem utalt arra, hogy az alperessel szemben bármiféle kártérítési igénye lenne. Ezért sem tekinthető a cégjegyzékbe történt utólagos bejegyzése a korábbi álképviselői tevékenysége cégbírósi jóváhagyásának.

Továbbra is állította, annak ellenére, hogy a Ptk.-ban arra vonatkozóan „expressis verbis” nem található rendelkezés, amely a jóváhagyó nyilatkozat megtételére alakiságot, határidőt írna elő, a Ptk. rendelkezéseiből egyértelműen levezethető, hogy az álképviselő fizetési felszólítást tartalmazó írásbeli jognyilatkozata jóváhagyására csak írásbeli alakban, és csakis az elévülési időn belül kerülhet sor. Hangsúlyozta az általános elévülési idő álképviselet esetében sem törhető át egy minden határidőhöz kötöttség nélküli utólagos jóváhagyással, mert ez az időmúláshoz fűződő polgári jogi jogkövetkezményeket teljes egészében negligálná, bizonyos követelések tekintetében pedig „elévülés nélküli” helyzetet idézne elő, ami széles teret nyitna a joggal való visszaélés lehetőségének.

A fellebbezés az alábbiak szerint megalapozatlan.

Az elsőfokú bíróság a kereset elbírálásához szükséges tényállást helyesen állapította meg és érdemben helytálló jogi következtetéssel utasította el a keresetet, megalapozottnak találva az alperes elévülési kifogását. A felperesi követelés elévülését ugyanakkor a Fővárosi Ítéltábla az első fokú ítélet indoklásában foglaltaktól eltérő indokok alapján találta megállapíthatónak.

Nem volt vitás a perben, hogy a felperes által az alperessel szemben érvényesített kártérítési igény esedékességére, érvényesítésére a magyar jog, az 1959. évi IV. törvény (Ptk.) rendelkezései az irányadók, továbbá az sem, hogy a felperesi követelés 1998. november 4-én vált esedékessé, így a Ptk. 324. § (1) bekezdése szerinti általános öt éves elévülési idő 2003. november 4-én telt el.

Nem kétséges az sem, hogy a felperesi társaság azt követően, hogy 2000. november 28-án vagyontalanság miatt törölték a cégjegyzékből, nem volt abban a helyzetben, hogy kártérítési követelését az alperessel szemben érvényesíthesse.

A felperes utófelszámolójának kirendelésére 2001. április 9-én korlátozott hatáskörrel került sor, felperes képviselőjeként az utófelszámoló cégbíróság által meghatározott hatásköre kizárólag a ... Rt.-vel szembeni igények érvényesítésére terjedt ki. Ezt támasztja alá a felperes utófelszámolására irányadó német jogról és az alkalmazása körében kialakult német joggyakorlatról az illetékes német hatóság által küldött tájékoztatónak az elsőfokú bíróság megkeresésében a II. a) és d) pontokban feltett kérdésekre adott válasza, amely szerint „az utólagos felszámoló képviseleti hatalmának terjedelmére nézve a bírósági kinevezési határozatban meghatározott hatáskör az irányadó”, továbbá ezzel összefüggésben a tájékoztatóban meghivatkozott és ahhoz mellékelte, a ... Legfelsőbb Bíróság által 1998. július 7-én számon meghozott határozatban foglaltak.

Tekintettel arra, hogy felperesnek a tulajdonában álló ... Rt. részvények jogosulatlan értékesítéséből eredően az alperessel szemben támasztott kártérítési igénye kívül esett az utófelszámoló cégbíróság által meghatározott korlátozott hatáskörén, annak érvényesítésére az utófelszámoló 2003. július 21-ig, a hatásköre korlátozását megszüntető cégbírósági végzés meghozataláig, illetve korlátozásmentes képviseleti jogának 2003. augusztus 4-i cégjegyzékbe történt bejegyzéséig nem volt jogosult. A 2001. április 9-től 2003. július 21-ig, illetve 2003. augusztus 4-ig terjedő időszakban tehát a felperes utófelszámolója sem volt abban a helyzetben, hogy a perbeli kártérítési követelést az alperessel szemben érvényesíthesse.

A Ptk. 326. § (2) bekezdése szerint, ha a jogosult követelését menthető okból nem tudja érvényesíteni, az akadály megszűnésétől számított egy éven belül - egyéves vagy ennél rövidebb elévülési idő esetében pedig három hónapon belül - a követelés akkor is érvényesíthető, ha az elévülési idő már eltelt, vagy abból egy évnél, illetőleg három hónapnál kevesebb van hátra.

Minden olyan körülmény tehát, amely miatt a jogosult követelését menthető okból nem tudja érvényesíteni - amely a követelés érvényesíthetőségét menthető okból kizárja - az elévülés nyugvását eredményezi.

A követelés érvényesíthetősége a teljesítés követelhetőségét, bírói úton való kikényszeríthetőségét jelenti. Ennek hiánya a követelés érvényesíthetőségét kizárttá teszi és amennyiben menthető okból következik be, az elévülés nyugvását eredményezi.

Az elévülés nyugvása esetén az elévülés Ptk. 327. § (1) bekezdése szerinti megszakadása - amint azt egyebekben a Legfelsőbb Bíróság az 1/2007. Polgári jogegységi határozatának indokolásában is kifejtette - fogalmilag kizárt. Ezalatt ugyanis a jogosult nincs abban a helyzetben, hogy igényét a teljesítés követelésére is kiterjedően érvényesítse (teljesítést követelhesse), így sem a kötelezethez intézett, a követelés teljesítésére irányuló felszólításnak, sem a kötelezett elleni perindításnak nincs az elévülés megszakadását eredményező hatása.

A perbeli esetben felperes - a már kifejtettek szerint - a cégjegyzékből vagyontalanság miatt 2000. november 28-án történt törlését követően a korlátozott hatáskörrel 2001. április 9-én kirendelt utófelszámoló hatásköre korlátozásának 2003. július 21-i megszűnéséig, illetve az utófelszámoló korlátozásmentes képviseleti jogának a cégjegyzékbe 2003. augusztus 4-én történt bejegyzéséig nem volt abban a helyzetben, hogy a perbeli kártérítési követelést az alperessel szemben érvényesítse.

A perben rendelkezésre álló adatokból megállapítható, hogy a későbbi utófelszámoló már 2001. február 19-én a perbeli kártérítési igényre hivatkozással kérte a felperes vagyontalanság miatti törlésének a cégjegyzékből való törlését, az illetékes cégbíróság azonban a kérelmet 2001. március 19-én elutasította, majd 2001. április 9-én korlátozott hatáskörrel kizárólag a ... Rt.-vel szembeni igények érvényesítésére rendelte ki az utófelszámolót. Mindezeket a körülményeket mérlegelve az állapítható meg, hogy 2001. április 9-től 2003. július 27-ig, illetve 2003. augusztus 4-ig a felperes menthető okokból nem tudta érvényesíteni perbeli kártérítési igényét az alperessel szemben, így ez alatt az időszak alatt az elévülés nyugodott.

Abból következően, hogy - a már ugyancsak kifejtettek szerint - az elévülés nyugvása esetén az elévülés megszakadása fogalmilag kizárt, a perbeli kárigény elévülése szempontjából nem annak van jogi jelentősége, hogy dr. ... ügyvéd 2002. szeptember 20-án kelt, az alperes által 2002. szeptember 24-én átvett fizetési felszólítása a felperes képviseletében, helyette és nevében tett nyilatkozatnak minősül vagy sem, hanem annak, hogy az elévülés nyugvásának megszűnésétől számított egy éven belül (2004. augusztus 4-ig) a felperes érvényesítette-e az alperessel szembeni kártérítési igényét.

A perben rendelkezésre álló adatok szerint az elévülés nyugvásának megszűnését követő egy éven belül a felperes pert nem indított, a kártérítés megfizetésére irányuló újabb fizetési felszólítást is csak 2007. szeptember 18-án küldött jogi képviselője útján az alperesnek, a jelen per megindítására pedig csak 2009. szeptember 15-én került sor. A felperes ily módon az igényérvényesítéssel elkésett, követelése elévült. Érdemben helytálló ezért az elsőfokú bíróság felperes keresetét a követelés elévülésére tekintettel elutasító ítélete.

A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján - a kifejtettek szerinti eltérő jogi indokolással - helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest az alperes 32/3003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése alapján, a (6) bekezdésben foglaltak szerint az elvégzett ügyvédi tevékenységre figyelemmel mérsékelt összegben megállapított ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltsége megfizetésére, amelynek meghatározása során arra is figyelemmel volt, hogy jelen másodfokú eljárás tárgyát kizárólag a felperesi kárigény elévülésének vizsgálata képezte.

Budapest, 2015. május 21.

Dr. Tibold Ágnes s.k.
a tanács elnöke

Dr. Felker László s.k.
előadó bíró

Levek Istvánné dr. s.k.
bíró